

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 20CoCsp/44/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8119210881
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 11. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Boroň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8119210881.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Boroňa a členov senátu JUDr. Branislava Brezu a JUDr. Viery Kandrikovej v spore žalobkyne: Z. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. 7, XXX XX V., právne zastúpenej: JUDr. Igor Šafranko, advokát so sídlom Sov. hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, proti žalovanému: Poštová banka, a.s., so sídlom Dvořákovo nábrežie 4, 811 02 Bratislava, IČO: 31 340 890, právne zastúpenému: Advokátska kancelária RELEVANS s.r.o., so sídlom Dvořákovo nábrežie 8/A, 811 02 Bratislava, o vydanie bezdôvodného obohatenia, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 8Csp/133/2019-64 zo dňa 14.08.2020 takto

rozhodol:

- I. Potvrdzuje sa rozsudok.
- II. Stranám sporu sa nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol, cit.:
„ I. Žalovaný je povinný vydať žalobkyni bezdôvodné obohatenie vo výške 339,45 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 339,45 € od 30.6.2019 do zaplatenia a to všetko v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.
II. Súd určuje, že zmluvná podmienka uvedená v Zmluve o úvere č. XXXXXXXXXXX, z 18.1.2011, v časti 2. Zmluva o úvere, bod 5., v znení: „Zmluvné strany sa dohodli, že akékoľvek spory, ktoré vzniknú z tejto zmluvy, vrátane sporov o jej vznik, platnosť a výklad, budú rozhodované v súlade s rozhodcovskou doložkou uvedenou v článku 10., II. Časti Všeobecných obchodných podmienok.“ je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.
III. Žalovaný je povinný nahradiť žalobkyni trovy konania v plnom rozsahu.“

1.1. V odôvodnení svojho rozhodnutia okrem iného uviedol, že medzi stranami sporu vznikol záväzkový vzťah vo forme zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

Ďalej uviedol, že v zmluve je uvedená celková výška nákladov na poskytnutý úver sumou 720,08 Eur, čo spolu s istinou 1.500,- Eur predstavuje sumu 2.220,08 Eur, avšak pri počte splátok 40 a výške mesačnej splátky 60,62 Eur to predstavuje výslednú sumu 2.424,80 Eur, teda rozdiel medzi deklarovaným a skutočnosťou je 204,72 Eur v neprospech dlžníka - spotrebiteľa, čo skresľuje aj výslednú RPMN. Okrem uvedeného predložená zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje zákonom vyžadovanú náležitosť uvedenú v § 9 ods. 2 písm. j) zákona č. 129/2010 Z.z. a to uvedenie predpokladov výpočtu RPMN a navyše nezistil, že by táto náležitosť bola uvedená v obchodných podmienkach žalovaného. Už absencia tejto jednej skutočnosti postačuje na aplikáciu § 11 ods. 1 písm. a) zákona č. 129/2010 Z.z., čo znamená, že poskytnutý úver je potrebné považovať za bezúročný a bez poplatkov. Na základe uvedeného, mala žalobkyňa žalovanému zaplatiť vzhľadom na vyššie uvedené len sumu 1.500,- Eur, ktoré brala ako úver a keďže mu zaplatila spolu až 1.839,45 Eur, bolo dôvodné zaviazať žalovaného k zaplateniu sumy 339,45

Eur predstavujúcej jeho bezdôvodné obohatenie v dôsledku plnenia bez právneho dôvodu podľa § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka.

1.2. Pokiaľ sa týka námietky premlčania uviedol, že pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby sa vyžaduje skutočná a nie iba predpokladaná vedomosť oprávneného o tom, že na jeho úkor bol získaný majetkový prospech, a o tom, kto ho získal. Nie je rozhodujúce, že oprávnený sa mohol o tom dozvedieť pri vynaložení potrebnej starostlivosti skôr. Pri bezdôvodnom obohatení musí súd prihliadať v zmysle citovaného § 107 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka tak na uplynutie subjektívnej lehoty (dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil) ako aj objektívnej lehoty (tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, desať rokov odo dňa, keď k bezdôvodnému obohateniu došlo). Vo vzťahu k subjektívnej lehote žalobkyňa uviedla, že o bezdôvodnom obohatení sa dozvedela v januári 2019, pričom v konaní nebolo preukázané, že by toto tvrdenie nebolo pravdivé. Pre absenciu akéhokoľvek dôkazu opaku tak súd nemohol považovať námietku premlčania z hľadiska subjektívnej premlčacej lehoty za dôvodnú. Žalobkyňa sa dozvedela o tom, že plnila viac ako podľa zákona mala, čo preukázala prehlásením Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, až v januári 2019, a teda dvojročná subjektívna premlčacia doba jej uplynie až v januári 2021. Žaloba bola podaná 18.06.2019, t.j. v rámci dvojročnej premlčacej doby.

Uzavrel, že úmysel žalovaného bezdôvodne sa obohatiť na úkor žalobkyne bol daný už od uzatvorenia zmluvy, ktorého návrh koncipoval žalovaný a predložil ho na podpis žalobkyni, a teda bol daný aj v čase, kedy došlo k bezdôvodnému obohateniu na strane žalovaného. Z uvedeného dôvodu je v danom prípade potrebné aplikovať desaťročnú objektívnu premlčaciu dobu, ktorá začala plynúť v momente, keď suma celkových úhrad žalobkyne prekročila sumu poskytnutého úveru. Z listinného dôkazu predloženého žalobkyňou súd zistil, že žalobkyňa preplatila úver dňa 14.09.2011 a preto na základe uvedeného nedošlo k premlčaniu žalovanej sumy vo výške 339,45 Eur.

1.3. Z prisúdenej sumy súd priznal aj úroky z omeškania, na ktoré má žalobkyňa nárok podľa § 517 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka.

1.4. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku.

2. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalovaný, Namietal, že nárok žalobkyne bol uplatnený po uplynutí dvojročnej premlčacej lehoty, pričom v priebehu konania poukázal na viacero rozhodnutí súdov Slovenskej republiky a Českej republiky, ktoré sa s uvedenou argumentáciou stotožnili. Neakceptoval námietku žalobcu o 10-ročnej premlčacej dobe, keďže v konaní ani neprodukovala dôkazy o tom, že žalovaný sa dopusti úmyselného konania čoho predpokladom by bola vedomosť konajúceho (žalovaného), že sa bezdôvodne obohacuje. Záver o úmyselnom bezdôvodnom obohatení nemôže súd prljať automaticky, bez akýchkoľvek relevantných dôkazov. Vzhľadom na uvedené uplynula subjektívna 2-ročná premlčacia doba na vydanie bezdôvodného obohatenia. Mal za to, že subjektívna premlčacia doba začala plynúť dňom, kedy žalobkyňa uhradila žalovanému poslednú splátku úveru a tým splatila predčasne celý úver.

Navrhol napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, alebo zmeniť a žalobu v plnom rozsahu zamietnuť a priznať mu voči žalobkyni náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

3. Krajský súd v Prešove (ďalej len odvolací súd) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 Zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) preskúmal rozsudok v jeho napadnutej časti, ako aj konanie mu predchádzajúce podľa zásad upravených v ust. § 379 a nasl. CSP bez nariadenia pojednávania a po preskúmaní odvolania dospel k záveru, že namietané odvolacie dôvody žalovaného nie sú opodstatnené.

4. Rozhodujúcou právnou otázkou ostalo posúdenie premlčania, nakoľko žalovaný v odvolaní namietal premlčanie žalobkyňou uplatneného nároku, a to v subjektívnej aj objektívnej premlčacej dobe.

5. Odvolací súd uvádza, že pri práve na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia je teda stanovená dvojitá kombinovaná premlčacia doba subjektívna, ktorá je dvojročná, a objektívna trojročná, resp. desaťročná. Ich začiatok je stanovený odlišne a ich vzájomný vzťah je taký, že sú na sebe nezávislé čo do svojho plynutia, jeho začiatku aj konca. Ak skončí plynutie niektorej z nich, právo sa premlčí bez ohľadu na druhú premlčaciu dobu (ak je vznesená námietka premlčania). Vzájomný vzťah týchto dvoch premlčacích dôb je taký, že ak skončí beh jednej z nich, a je vznesená námietka premlčania, právo sa premlčí a nemožno ho priznať.

6. V predmetnom prípade súd prvej inštancie správne aplikoval na tento prípad dvojročnú subjektívnu premlčaciu dobu, ktorú napokon správne v zmysle § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka počítal od doby, kedy sa žalobkyňa dozvedela o bezdôvodnom obohatení od združenia na ochranu spotrebiteľa (č. I. 8 spisu), teda od 03.01.2019. Keďže žaloba bola podaná na súd dňa 17.06.2019, súd prvej inštancie správne uzavrel, že táto bola podaná v rámci plynutia subjektívnej premlčacej doby, ktorá uplynie až dňa 03.01.2021.

7. Vo vzťahu k objektívnej premlčacej dobe odvolací súd poukazuje na to, že Občiansky zákonník tak v § 107 ods. 2 rozlišuje dve rôzne dĺžky dôb vo vzťahu k objektívnej premlčacej dobe, pričom to, ktorá z nich bude aplikovaná na ten- ktorý prípad bude závisieť od toho, akým spôsobom bolo získané bezdôvodné obohatenie. Občiansky zákonník síce v uvedenom ustanovení hovorí o bezdôvodnom obohatení získanom úmyselne, avšak v uvedenom a ani v inom ďalšom ustanovení nevymedzuje podstatu úmyselného konania. Z uvedeného dôvodu preto treba z hľadiska právnej teórie vychádzať z právnej úpravy úmyselného zavinenia podľa definície úmyselného zavinenia upravenom v Trestnom zákone. O priamy úmysel tak ide vtedy, ak ten, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatil, vedel, že svojím konaním získa bezdôvodné obohatenie a súčasne ho aj získať chcel. O nepriamy úmysel ide vtedy, ak ten, kto sa na úkor iného obohatil, vedel, že svojím konaním obohatenie, ktoré mu nepatrí, môže získať a s týmto následkom bol pre prípad, že nastane, uzrozumený. Pre oba prípady je rozhodujúcim znakom úmyslu predchádzajúca vedomosť subjektu, ktorý sa neoprávnene obohatil o tom, že svojím konaním získava alebo môže získať hodnoty vyjadriteľné v peniazoch, ktoré mu nepatria.

8. Vo vzťahu k aplikovaniu 10-ročnej alebo 3-ročnej objektívnej premlčacej doby odvolací súd poukazuje na bod 42. v spojení so záverom Písomných pripomienok Európskej komisie vo veci C-485/19 zo dňa 07.10.2019, kde Európska komisia uviedla, že čl. 6 ods. 1 a čl. 7 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS z 05.04.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa má vo svetle zásady efektivity vykladať tak, že mu odporuje taká vnútroštátna úprava, v zmysle ktorej spotrebiteľ, ktorý uplatňuje svoj nárok na vrátenie plnenia bezdôvodného obohatenia vzniknutého na základe plnenia spotrebiteľa z nekalej zmluvnej podmienky má pre uplatnenie 10-ročnej objektívnej premlčacej doby povinnosť dokázať, že veriteľ úmyselne porušil práva spotrebiteľa. Navyše odvolací súd sa odkláňa od názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a zotrváva na dôvodoch uvedených v uznesení o predložení prejudiciálnej otázky vo veci C-485/19 Revický & PROFI CREDIT.

9. Odvolací súd stotožňuje a rešpektuje závevy písomných pripomienok Európskej komisie a má za to, že na uvedený prípad je potrebné aplikovať 10-ročnú objektívnu premlčaciu dobu. Je potrebné uviesť, že žalovaný minimálne vedel, že nedodržanie zákonných podmienok pri uzatváraní zmlúv môže mať za následok nepriznanie určitých súm, a pre prípad, že to tak urobí, bol s uvedenou zákonnou sankciou uzrozumený (dolus indirectus, tzv. nepriamy úmysel). Jeho konanie preto nemožno hodnotiť inak ako konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia bez právneho dôvodu, minimálne s nepriamym úmyslom získať majetkový prospech.

Z uvedeného dôvodu tak možno dospieť k záveru, že žaloba bola v predmetnom prípade podaná aj v rámci objektívnej premlčacej doby, pričom rozhodujúcim okamihom pre začiatok plynutia objektívnej premlčacej doby bol 14.9.2011, kedy žalobkyňa preplatila úver a v tento deň k bezdôvodnému obohateniu skutočne došlo.

10. V danom prípade však ako je zrejmé z vyššie uvedeného, nedošlo k uplynutiu subjektívnej ani objektívnej premlčacej doby, a preto nárok žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia nebol premlčaný.

11. Keďže zmluva o úvere uzavretá medzi stranami sporu dňa 18.01.2011 je s poukazom na ust. § 11ods. 1 písm. a) zákona č. 129/2010 Z.z. bezúročná a bez poplatkov, žalovaný mal nárok len na vrátenie sumy, ktorú žalobkyni reálne poskytol, t.j. 1.500 Eur (§ 457 OZ). Žalobkyňa však žalovanému zaplatila viac, a to 1.839,45 Eur, preto suma 339,45 Eur prevyšujúca poskytnutú istinu, predstavuje bezdôvodné obohatenie na strane žalovaného, ktoré je povinný vydať žalobkyni (§ 451 OZ).

12. Judikatúra súdov nikdy nespochybnila, že neprimerané úroky sú v rozpore s pravidlami správania sa, ktoré sú v spoločnosti v prevažnej miere uznávané a predstavujú fundamentálny hodnotový poriadok (porov. právne veci NS SR sp. zn. 1MCdo 1/09 z 31.7.2009, NS SR sp. zn. 5Cdo 26/2011 z 26.4.2012,

NS ČR sp. zn. 21Cdo 1484/04 z 15.12.2004, KS v Prešove sp. zn. 3Co 3/2011 z 12.10.2011, 3Co 67/2012 z 24.10.2012).

13. Správne mu výroku vo veci samej zodpovedá aj správny výrok o trovách konania.

14. Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1, 2 CSP), s osvojením si dôvodov.

15. V odvolacom konaní nebol žalovaný úspešný. Naopak fakticky plne úspešná bola žalobkyňa, ktorej vznikol zásadne nárok na náhradu trov odvolacieho konania (v zmysle § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP). Z obsahu spisu vyplýva, že žalobkyňa si náhradu trov odvolacieho konania neuplatnila a podľa obsahu spisu jej ani žiadne trovy v odvolacom konaní nevznikli, preto odvolací súd rozhodol tak, že stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

16. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).